

IN MEMORIAM

GUILLEM VIDAL I ANDREU

A l'hora de redactar aquesta nota necrològica de l'il·lustre jurista en GUILLEM VIDAL I ANDREU, en compliment de l'encàrrec que he rebut de la nostra Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, no he d'amagar els sentiments en part contradictoris que envolten la meva tasca i que tal vegada no em permetran reflectir allò que realment voldria transmetre. D'una part fer evident el meu reconeixement per l'oportunitat de manifestar en aquest àmbit l'afecte i l'admiració que he sentit i sento encara per la persona que va ésser president de la Sala Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, amb la qual vaig tenir el goig de compartir les meves tasques professionals fins el dia de la jubilació com a magistrat d'aquest organisme jurisdiccional. Si bé haig d'afegir ara que aquest sentiment inicial ve acompanyat d'una sensació de tristesa pel fet que la meva intervenció serveix per a constatar que malauradament en Guillem Vidal i Andreu ha deixat de formar part definitivament de la nostra corporació.

Atès que aquesta nota necrològica té com a destinataris els membres de la nostra Acadèmia, crec és fins a cert punt obligat que les meves consideracions inicials facin referència a la seva vessant acadèmica. En aquests moments recordo els fets inicials que van determinar la seva incorporació a la nostra entitat, que es van originar com a conseqüència de la vacant produïda per la mort del magistrat senyor Lluís Maria Capell i Bergadà. En aquells moment es va produir un consens general que la seva vacant s'havia de cobrir donant entrada a la nostra corporació a un altre jurista que procedís de la carrera judicial. Va existir des d'aquells moments un corrent d'opinió favorable a En Guillem Vidal i Andreu, aleshores president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Recordo que a l'hora de fer realitat d'aquest corrent d'opinió vaig tenir una conversa telefònica amb ell, que tenia com a finalitat assabentar-lo que existia un desig clarament majoritari de cobrir la vacant produïda com a conseqüència de la mort del senyor Capell i Bergadà amb un altre magistrat i, també, que fos ell la persona elegida per ocupar aquesta vacant. Pel to de la seva veu em va semblar, no ens trobàvem en aquell moment l'un davant de l'altre, que la proposta el sorprenia, encara que la seva

sorpresa inicial va anar acompanyada tot seguit de la satisfacció que en aquells moments sentia de tenir l'oportunitat d'incorporar-se a la nostra Acadèmia i que es sentia molt honorat per la possibilitat de convertir-se en acadèmic. La resta d'aquesta història és de tots prou coneguda. Oberta la vacant per tal de cobrir aquest seient de número de l'Acadèmia es va formalitzar al proposta que corresponia i en la sessió del dia 15 de juny de 2004 En Guillem Vidal i Andreu va ésser proposat acadèmic electe amb el vot unànime de tots els assistents.

Dins aquest mateix àmbit em plau afegir ara que la satisfacció que va tenir inicialment En Guillem Vidal i Andreu de formar part de la nostra corporació no va ésser una satisfacció purament retòrica sinó real i efectiva, perquè des de la seva designació com acadèmic va assistir regularment a les reunions de la nostra corporació, va presentar unes ponències molt valuoses sobre temes de la seva especialitat i va intervenir de forma activa en els debats que es suscitaven arrel de ponències presentades per altres acadèmics. I crec que val la pena posar en relleu que va tenir una cura especial en el compliment del deure, que estableixen els nostres estatuts, de pronunciar el seu discurs d'ingrés a l'Acadèmia en el marc de les coordenades temporals establertes. El seu discurs d'ingrés va tenir lloc el dia 25 de gener de 2006 i es va centrar en el tema "Los recursos en la Ley Orgànica del Tribunal del Jurado. Una visión desde el Tribunal Superior de Justicia de Cataluña". A l'hora de valorar aquest discurs d'ingrés crec que la meua posició no ha d'ésser altra que reproduir les ajustades paraules de l'acadèmic senyor Joan Córdoba i Roda, autor del discurs de contesta, que són prou expressives: "El tema elegido para el presente Discurso en la Academia de Jurisprudencia y Legislación de Catalunya, responde a un interés que el magistrado Sr. Guillem Vidal ha expresado ya desde hace años. Su discurso constituye un verdadero Tratado de los recursos en la Ley Orgànica del Tribunal del Jurado, que ofrece un tratamiento realmente exhaustivo de esta materia con una información de primer orden sobre la doctrina y la jurisprudencia".

● * * * * *

Si fins aquí m'he referit a En Guillem Vidal i Andreu com a acadèmic, aquesta nota necrològica seria molt incompleta si no fes referència a altres activitats que el defineixen com un jurista complet, en el sentit més ample i exacte de l'expressió. Encara que sigui per raons en part personals, no puc deixar de fer referència a la seva actuació com a president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i com a president de la seva Sala Civil i Penal, perquè vaig tenir l'oportunitat de compartir amb

ell i amb altres entranxables companys les funcions assignades a aquesta Sala des de la seva presa de possessió l'any 1994 fins a la data de la meua jubilació a començaments de l'any 2004. En aquests moments no puc deixar de recordar que poc després de la incorporació d'En Guillem Vidal i Andreu com a magistrat i a la vegada president de la Sala va entrar en vigor la Llei Orgànica 5/1995, de 22 de maig, del Tribunal del Jurat, i que com a conseqüència d'aquest fet la Sala Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va esdevenir competent per a resoldre els recursos d'apel·lació contra les resolucions dictades en primer a instància pel Magistrat President del Tribunal del Jurat. L'atribució d'aquestes competències suposava un repte important pels magistrats que en aquells moments integraven la Sala, ja que implicava introduir-nos en una problemàtica nova per a nosaltres, amb tot el risc que això comporta, ja sigui per la seva complexitat intrínseca com per la seva implicació directa sobre drets fonamentals de les persones. I en aquests moments no he d'oblidar que per a tots nosaltres la tasca va esdevenir menys feixuga pel fet de tenir al nostre costat una de les persones que tenien un coneixement més ampli i profund de la problemàtica que es derivava de la Llei del Tribunal del Jurat, no sols en el seu aspecte teòric o dogmàtic sinó també en la seva vessant pràctica. Per a tots nosaltres va ésser molt positiu comptar amb el mestratge i amb l'assessorament d'En Guillem Vidal i Andreu que ens va oferir sempre amb total generositat i amb un exquisit respecte a les nostres opinions personals.

També voldria recordar en aquests moments que vaig tenir l'oportunitat de compartir amb el nostre company prematurament traspasat les tasques assignades a la nostra Sala, en aquest cas com a Sala Penal, que ens va donar oportunitat de resoldre assumptes certament delicats i transcendents, en relació amb els quals el fet de tenir al nostre costat un prestigiós penalista com era en Guillem Vidal i Andreu ens donava seguretat. De la mateixa manera que he de recordar les seves valuoses aportacions a les tasques de la nostra Sala, ara com a Sala Civil, especialment a l'hora de resoldre els recursos de cassació en matèries pròpies de la seva competència; perquè si bé és cert que ell mateix –amb una modèstia excessiva– s'auto qualificava de persona poc coneixedora de la cassació civil i de la normativa aplicable als recursos que havíem de resoldre, ben aviat vàrem tenir l'oportunitat de copsar els seus indubtables i valuosos coneixements sobre aquestes matèries, com sens dubte acrediten les seves ponències. També varen ésser molt estimables les seves aportacions a l'hora d'ensinistrar-nos a la nova normativa sobre el recurs de cassació segons la Llei d'enjudiciament civil actual, que estableix notables diferències en relació amb la normativa anterior a la qual ja ens

haviem acostumat; i que ens varen portar a establir criteris propis sobre l'abast del recurs de cassació en base a l'interès cassacional amb uns arguments que certament es poden compartir o no. Com també he de fer esment en aquest apartat a la seva tasca a l'hora de resoldre com a president del Tribunal els recursos sobre les qualificacions dels Registradors de la Propietat en matèria de dret civil català, feliçment aplegades en un volum publicat fa poc temps, que una vegada més posa de manifest els seus coneixements sobre una matèria essencialment complexa, que va afrontar amb el rigor i amb la precisió que sempre va mantenir en el seu àmbit professional.

No voldria passar per alt en aquest apartat, que fa referència a les activitats d'En Guillem Vidal i Andreu com a president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, a les seves preocupacions per tal de redefinir les competències dels Tribunals Superiors de Justícia amb la finalitat de superar els inconvenients que es deriven de la normativa actual; així com les seves propostes per tal d'assolir una modificació de l'estructura actual del Consejo General del Poder Judicial, més d'acord amb els criteris que sembla haurien d'informar l'anomenat Estat de les Autonomies. De la mateixa manera que hem de recordar les seves preocupacions per tal d'assolir la normalització de la llengua en l'àmbit de l'administració de justícia, d'acord amb les prescripcions que es deriven de la normativa fonamental sobre la matèria. En totes aquestes tasques en Guillem Vidal i Andreu va tenir una actuació compromesa i decidida, que demostren el seu arrelament i una clara voluntat de servei a la Comunitat Autònoma en la qual exercia les seves funcions jurisdiccionals.

* * * * *

Si fins aquí m'he referit a la vessant acadèmica i judicial d'En Guillem Vidal i Andreu, he d'afegir ara que amb això no he donat una visió total del jurista en el sentit més ampli de la paraula, perquè en el decurs de la seva vida va tenir oportunitat de projectar els seus coneixements i les seves experiències en uns altres vessants prou significatius. Em referiré fonamentalment a les seves activitats docents, que va tenir oportunitat de desenvolupar a les Facultats de Dret de les Universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona, la Politècnica de Catalunya, Universitat de les Illes Balears i a l'Escola Universitària Abat Oliva. Recordo en aquests moments que arrel de la seva incorporació a la Sala Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya vàrem recordar amb satisfacció que ja havíem tingut ocasió de compartir abans les nostres activitats professionals a la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona durant els anys 1973, 1974 i 1975, ell com a professor de dret penal i jo com

a professor de dret civil, precisament en unes èpoques especialment conflictives en el món universitari.

Crec també d'interès recordar ara les activitats d'En Guillem Vidal i Andreu que es centren en les seves col.laboracions en l'àmbit que podríem anomenar legislatiu, on va actuar amb el rigor i la professionalitat que el caracteritzaven. Penso és suficient fer referència en aquests moments a les seves aportacions a la comissió de Juristes encarregats de preparar el text que es convertiria després en la Compilació del dret civil de les Illes Balears i, també, la seva participació a la Comissió de Juristes que havien de treballar sobre les regles mínimes del procés penal per encàrrec de l'Organització de les Nacions Unides.

I abans d'acabar aquest apartat he de fer una breu referència al centenar de col.loquis, conferències, ponències, comunicacions i publicacions en revistes professionals de treballs molt estimables, en els quals demostra una vegada més la seva dedicació total al món del dret i una voluntat decidida d'aportar els seus coneixements i les seves experiències en aquest món cada vegada més complex.

* * * * *

No voldria acabar aquesta nota necrològica sense fer referència a un fet, que em sembla significatiu. Crec podríem definir en Guillem Vidal i Andreu com una persona que va dedicar la seva vida al dret. No deixa d'ésser freqüent a les nostres contrades que persones a les quals podríem aplicar la mateixa qualificació sols es reconeixen els seus mèrits a títol pòstum, és a dir, després de la mort. Afortunadament aquest no és el cas d'En Guillem Vidal i Andreu. Ja que en el decurs de la seva vida es van reconèixer de forma reiterada els seus mèrits professionals, que el van fer creditor d'importants distincions. Esmentaré aquí la Creu de Sant Raimon per haver estat el primer de la seva promoció, la Medalla d'Honor que li va conferir el Col.legi d'Advocats de Sabadell on va exercir un dels seus primers càrrecs judicials, la placa del Col.legi d'Advocats de Barcelona i les insígnies de les Universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona i Oberta de Catalunya, la Creu al Mèrit Policial i la medalla del Consell dels Col.legis de Procuradors dels Tribunals de Catalunya. A totes aquestes distincions cal afegir la Gran Creu de l'Ordre de Sant Raimon de Penyafort que li va ésser atorgada a títol pòstum, que li va ésser imposada en l'emotiu acte del dia 16 d'abril passat celebrat en el Palau de Justícia i que va aplegar una gran assistència.

* * * * *

A l'hora de posar fi a aquesta nota necrològica afegiré que en Guillem Vidal i Andreu havia estat designat pel càrrec de director de l'Escola Judicial, nomenament que estic segur l'hauria omplert de satisfacció i que hauria desenvolupat el càrrec de forma totalment positiva, perquè la carrera judicial va ésser sempre una part fonamental de la seva vida. Malauradament i per causes de tots conegudes aquest fet no va arribar a ésser realitat.

Quan a començaments de l'any 2004 vaig deixar de formar part de la Sala Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya En Guillem Vidal i Andreu, aleshores president de la Sala i del Tribunal, era una persona plena de salut i vitalitat i aquest era el record que conservava d'ell. De forma sorprenent vaig saber després que havia tingut seriosos problemes de salut, que intentava superar amb l'optimisme i la forma positiva que tenia d'enfocar els problemes que sol presentar la vida, que desgraciadament no ven ésser suficients per aturar el decurs de la seva malaltia, encara que en el decurs de la mateixa va fer el possible per reincorporar-se a les seves tasques professionals. Amb això voldria dir que la seva desaparició deixa un buit molt sensible a la nostra corporació i en el món jurídic en el qual va desenvolupar les seves activitats professionals, precisament en uns moments en els quals encara podíem esperar valuoses aportacions d'una persona dedicada totalment al dret i a l'administració de justícia. Amb tota seguretat en el decurs dels propers anys el seu record restarà viu entre nosaltres.

Barcelona, maig de 2007

LLUÍS PUIG I FERRIOL